

Forskare i Lund tar reda på hur samhället ska styras mot en koldioxidsnål framtid

Lunds Universitet får 27,9 miljoner till ett tvärvetenskapligt forskningsprogram som ska studera hur Sverige ska styra mot koldioxidsnåla och hållbara energi- och transportsystem. Forskningen utgår från att det både är tekniskt möjligt och ekonomiskt genomförbart att ställa om till ett koldioxidsnålt samhälle men att det nu är dags att finna vägarna dit. Vilken politisk styrning krävs och vilka mål- och intressekonflikter kan uppstå?

Forskningsprogrammet i Lund är bara ett av flera tecken på att forskningen kring klimatförändringar kräver breda tvärvetenskapliga ansatser. Det finns fortfarande behov av nya tekniska lösningar, men uppdraget har breddats. Enligt programmets chef, professor Lars J Nilsson, ligger utmaningen nu i att hitta vägar för att styra samhället i koldioxidsnål riktning. Han menar att det som händer kan jämföras med industrialismen, införandet av elektriciteten eller vårt informationssamhälle:

– Den stora skillnaden är att de samhällsförändringarna drevs av ekonomiska krafter men att den omställning som nu ligger framför oss kräver politisk styrning.

Omvälvningarna skapar naturligtvis förutsättningar för både företag och konsumenter. Den blomstrande vindkraftsbranschen är ett exempel på hur marknaden snabbt förändras. Men förändringarna kan också leda till mål- och intressekonflikter på olika nivåer. Drivmedelsdebatten kring etanol är ett exempel. Etanol lanserades först som den verkliga lösningen men har sedan dess utmålats som en orsak till livsmedelsbrist och svält. Detta ställer frågor som: hur ska vi använda vår åkermark; hur ska olika intressen vägas mot varandra?

Forskningsprogrammet kommer också att studera förändringarna på individuell nivå. En aktuell undersökning som genomförts av Naturvårdsverket visar till exempel att en majoritet tycker det vore bra med en miljömärkning av varor och tjänster som har låga utsläpp av växthusgaser. Klimatmärkning är än så länge en frivillig åtgärd, på samma sätt som vi kan välja om vi vill köpa utsläppsätter när vi flyger. Vilken roll spelar frivilliga instrument för hur våra normer förändras?

Programchef Lars J Nilsson upplever ett starkt intresse från både näringsliv och beslutsfattande organ kring olika typer av klimatrelaterad forskning. Man inser att det som beslutas inom den närmaste perioden kommer att vara helt avgörande för både svensk industri och våra nationella energi- och

transportsystem. När priset på koldioxid förändras så ökar kostnaderna för industrin och de riskerar sämre konkurrenskraft:

– Men hur mycket kommer den att förändras och vad kan man göra? Jag upplever att näringslivet idag är mycket mer intresserade av att vara med i diskussioner som handlar om det långa perspektivet. De vill veta hur politiken fungerar och förstå hur deras egna villkor kommer att påverkas.

En bärande tanke i forskningsprogrammet är att skapa förutsättningar för dialog mellan forskare, beslutsfattare och andra aktörer. Man kommer därför att arrangera en rad aktiviteter för såväl beslutsfattare som näringsliv. Det kan också bli aktuellt med ett utbyte över gränserna där forskare under en tid verkar utanför den akademiska världen, hos en myndighet eller ett företag, och vice versa. Inom programmet kommer man att prioritera en nära kontakt med de aktörer som ska ta del av resultaten. Lars J Nilsson:

– Traditionell forskning interagerar inte med användarna, men vi har högt ställda ambitioner på att göra just det.

Lunds universitet fick forskningsanslaget i konkurrens med Chalmers i Göteborg och KTH i Stockholm. De fyra finansiärerna Naturvårdsverket, Energimyndigheten, Vinnova och Vägverket fördelar anslaget à 27,9 miljoner kronor över fyra år. Forskningsprogrammet, som i Lund fått namnet LETS (Governing transitions toward Low-Carbon Energy and Transport Systems, d v s Styrning av omställning mot koldioxidsnåla energi- och transportsystem), kommer att sysselsätta ett 25-tal forskare från 10 olika institutioner.

Utöver den tvärvetenskapliga gruppen med ingenjörer, ekonomer, statsvetare, sociologer och jurister deltar Lundaföretaget Trivector i forskningsprogrammet.

För mer information:

Programchef: Professor Lars J Nilsson

Miljö- och energisystem, Lunds tekniska högskola (LTH).

046-222 46 83

070-2690607

Vice Programchef: Docent Annica Kronsell,

Statsvetenskapliga Institutionen, Lunds Universitet

Tel. 046-2228944

LTH 046-222 70 86, 0708-22 01 87

Mats.Nygren@kansli.lth.se